

ZŠ a MŠ Proseč

Základní škola a mateřská škola Proseč

Rybenská 260, 539 44 Proseč u Skutče, IČO: 75018772
tel.: 469321291, www.zsprosec.cz, e-mail: skola@zsprosec.cz

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

ZŠ – 2021/2022

OBSAH

1. MATERIÁLY, ZE KTERÝCH PROGRAM VYCHÁZÍ:	3
2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	3
3. VYTYČENÍ SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ	4
4. PREVENCE DROGOVÝCH ZÁVISLOSTÍ, ALKOHOLISMU A KOUŘENÍ	4
5. PREVENCE VIRTUÁLNÍCH DROG - PATOLOGICKÉHO HRÁČTVÍ A ZÁVISLOSTI NA POČÍTAČOVÝCH HRÁCH	5
6. ZÁKLADNÍ KOMPETENCE PREVENCE V RÁMCI PODPORY ZDRAVÍ A ZDRAVÉHO ŽIVOTNÍHO STYLU	5
7. PLÁN VÝCHOVY KE ZDRAVÍ	5
8. INFORMOVANOST UČITELŮ	6
9. TYPY PREVENTIVNÍCH VZDĚLÁVACÍCH ČINNOSTÍ	6
10. ZAŘAZENÍ TÉMAT DO VÝCHOVNÝCH A VÝUKOVÝCH PLÁNŮ	7
11. TŘÍDNICKÉ HODINY	7
12. PEDAGOGOVÉ A VEDENÍ ŠKOLY BUDOU NA ŠKOLE PODPOROVAT:	7
13. ŘEŠENÍ PŘESTUPKŮ	8
14. ČINNOST ŠKOLNÍHO PSYCHOLOGA	8
15. ORGANIZACE VOLNÉHO ČASU DĚTÍ	8
15. 1. 1. PÉČE O TALENTOVANÉ ŽÁKY	8
15. 1. 2. ORGANIZACE NEPOVINNÝCH PŘEDMĚTŮ	8
15. 1. 3. ORGANIZACE KROUŽKŮ	8
15. 1. 4. KLUB PŘÁTEL DIVADLA	9
15. 1. 5. ŽÁKOVSKÁ KNIHOVNA	9
15. 1. 6. POHYBOVÉ AKTIVITY	9
15. 2. ŠKOLSKÉ PORADENSKÉ PRACOVNÍŠTĚ	9
15. 3. SPOLUPRÁCE S RODIČI	9
15. 4. SPOLUPRÁCE S JINÝMI ORGANIZACEMI	9
15. 5. PODPORA ORGANIZACÍ ZABÝVAJÍCÍCH SE MIMOŠKOLNÍ ČINNOSTÍ DĚTÍ	10
<i>Příloha 1: Preventivní program ve školním vzdělávacím programu ve školním roce 2019/2020</i>	<i>11</i>
<i>Příloha 2: Vyhodnocení minimálního preventivního programu ve školním roce 2018/2019</i>	<i>16</i>
<i>Příloha 3: Sportem proti drogám</i>	<i>19</i>

Cílem primární prevence je zvýšení odolnosti dětí a mládeže vůči sociálně patologickým jevům s přihlédnutím k místním specifikům a individualitě jedinců. Důležitým faktorem je snížení rizik a vlivů, které narušují zdravý vývoj dětí školního věku.

1. Materiály, ze kterých program vychází:

- Metodický pokyn MŠMT k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a mládeže ve školách a školských zařízeních (Č. j. 20 006/2007-51)
- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení (Č. j. 24 246/2008-6)
- Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (Č. j. 14 423/99-22)
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č. j.: 10194/2002-14
- Vyhláška MŠMT č. 72/2005 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027
- Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2021
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci řešení šikany ve školách a školských zařízeních č. j. 21 149/2016
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č. j. 21291/2010-28

2. Charakteristika školy

Jsme základní a mateřská škola plně organizovaná s právní subjektivitou. Na druhý stupeň dojíždějí žáci z několika okolních obcí.

Pracujeme podle Upraveného ŠVP ZV Škola mnoha možností - škola mnoha nadání ve znění Dodatku č. 3, č. j. ZŠ – 192/20 VZ – od 1. 9. 2020

Základní škola sídlí na okraji města Proseč. Disponuje rozlehlým areálem, ve kterém se nachází budovy 1. a 2. stupně, moderní jídelna a tělocvična s venkovním hřištěm s umělým povrchem, které jsou využívány i ostatními občany a spolky města Proseč.

Na škole probíhá bohatá školní i mimoškolní činnost, žáci se zapojují do kulturního i sportovního dění ve městě. Některé akce škola i sama organizuje.

SWOT analýza 2019

V roce 2019 byla na základě podnětů pedagogických pracovníků vytvořena nová SWOT analýza naší školy:

Silné stránky

- Volitelné, nepovinné předměty (pěvecké sbory, školní časopis)

- Zájmové, volnočasové aktivity a kroužky
- Projekty, akce a aktivity pro žáky, Věnujme rok, ..., preventivní aktivity
- Školní psycholožka (a ŠPP)
- Dobré klima školy a vztahy U-Ž-R
- Třídnické hodiny

Slabé stránky

- Přístup některých žáků k výuce a k práci druhých
- Spolupráce a komunikace s některými rodiči
- Chování některých žáků
- Agrese dětí v ŠD

Příležitosti

- Nadaní a talentovaní žáci a práce s nimi
- Sportovní hala
- Spolupráce s rodiči, větší aktivita Spolku rodičů

Hrozby

- Stav tělocvičny
- Komunikace s rodiči (nezájem o děti, málo času na děti)
- Rozpad rodiny, střídavá péče
- Nezájem dětí a někdy i rodičů o lepší výsledky ve vzdělávání
- Výchova–nevýchova dětí v rodinách -> úpadek kázně
- Nesoudnost rodičů (přístup rodičů k přijetí, pochopení a podpoření rozhodnutí školy)
- Konzumní způsob života společnosti, chybí vzory pro děti

3. Vytyčení sociálně patologických jevů

Prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti naší školy představuje aktivity v následujících oblastech prevence:

- záškoláctví, šikana, kyberšikana, vandalismus, kriminalita
- užívání návykových látek a onemocnění HIV/AIDS a další infekční nemoci související s užíváním návykových látek
- závislosti na politickém a náboženském extremismu, netolismu (virtuální drogy) a patologickém hráčství (gambling)
- extrémní rizikové sporty, rizikové chování v dopravě
- sexuální rizikové chování

- xenofobie, rasismus, intolerance, antisemitismus
- domácí násilí, týrání a zneužívání dětí a mládeže
- poruchy příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie)

Minimální preventivní program na naší škole naplňujeme při vzdělávání a prostřednictvím různých aktivit, které pořádáme nebo objednáváme. Kromě aktivit, které jsou zaměřené na všeobecnou prevenci (kulturní, sportovní, atd), zařazujeme aktivity dle aktuálních potřeb a problémů (objednáváme přednášky, programy PPP, intervence školní psycholožky, třídní učitelé podle toho připravují třídnické hodiny, spolupracujeme s SPC, OSPOD aj.). V loňském roce se vzhledem k distanční výuce neuskutečnilo mnoho plánovaných aktivit. Programy, které se loni kvůli uzavření škol nestihli realizovat, se pokusíme uskutečnit v letošním roce. Jsou to programy PPP Ústí nad Orlicí, beseda o první pomoci s pracovníkem Červeného kříže. Dále budeme letos objednávat další programy Školy osobního života, Memento, Divadélko pro školy, Červený kříž, besedu s Policií, dopravní hřiště a besedy s faráři. V průběhu školního roku budeme reagovat na aktuální situaci, eventuelně zařazovat některá témata i do distanční výuky (např. bezpečnost na internetu, kyberšikana..) formou třídnických hodin a informací pro žáky a rodiče. Na konci školního roku vyhodnotíme program s aktivitami, které se uskutečnily podle aktuální situace.

4. Prevence drogových závislostí, alkoholismu a kouření

Cíle:

- předcházet užívání návykových látek včetně alkoholu a tabáku
- předcházet závislosti na návykových látkách a zdravotním problémům způsobených v důsledku konzumace drog
- oddálit první kontakt s návykovými látkami, snižovat poptávku po OPL
- podporovat žáky v jejich nápadech, potřebách a tvořivosti
- aktivizovat žáky k pravidelným sportovním a zájmovým činnostem

Ukazatele úspěchu:

- mezi žáky nekolují „zažité“ mýty o drogách
- žáci mají reálný obraz „světa drog“ – znají negativa i pozitiva OPL
- počet experimentů s drogou je nižší oproti standardu – normálu
- ve škole je zdravé motivující prostředí, utvářené za pomoci žáků, vycházející z jejich nápadů a potřeb
- žáci vyhledávají pravidelné zájmy a činnosti mimo školu (kroužky, sport, ...)
- škola za spoluúčasti žáků pořádá zábavné akce, výlety, exkurze, mimoškolní aktivity
- žáci mají zájem o návštěvy odborníků, mají potřebu diskutovat o problematice s učiteli
- žáci jsou dobře informováni a vědí, na koho se v případě potíží obrátit

5. Prevence virtuálních drog - patologického hráčství a závislosti na počítačových hrách

Cíle:

- seznámit žáky se základními pojmy virtuálních drog – TV, PC, Reality show, výherní automaty, sázení atd.
- bezpečné používání PC v době distanční výuky - možnost využití vzdělávacích portálů
- předcházet zdravotním, sociálním a psychickým poškozením v důsledku přílišného užívání virtuálních drog – znečitlivění, ztráta reality, snížení sebekontroly, násilí, závislost, gambling, ...
- stanovit a posilovat v žácích pravidla pro užívání virtuálních drog, kyberšikana
- podporovat počítačové hry, filmy s kladnými stránkami obsahu (postřeh, vědomosti, koordinace pohybů, soustředění, ...)

Ukazatele úspěchu:

- Žáci znají základní pojmy, pozitiva a negativa virtuálních drog
- Žáci si jsou vědomi pravidel pro užívání virtuálních drog a znají následky jejich porušování
- Žáci nevyhledávají pouze hry s tematikou násilí, zabíjení a dalších kriminálních činů

6. Základní kompetence prevence v rámci podpory zdraví a zdravého životního stylu

- **zvyšování sociální kompetence** – rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomování si důsledků jednání
- **posilování komunikačních dovedností** – zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku
- **vytváření pozitivního sociálního klimatu** – pocitu důvěry, zařazení do skupiny, práce ve skupině vrstevníků, vytvoření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty
- **navozování příznivého psychosociálního klimatu ve škole** - budování vztahu mezi učiteli a žáky na základě vzájemné důvěry, partnerských vztahů, třídní schůzky za přítomnosti žáků, respektování dětské individuality a podpora rozvoje dětí, výchovy ke zdravému životnímu stylu.

7. Plán výchovy ke zdraví

Výchova ke zdraví založená na dovednostech je systém tvorby a udržování zdravého životního stylu prostřednictvím rozvoje znalostí, postojů a především dovedností.

Postoje, znalosti a dovednosti jedince ve vztahu ke zdraví jsou životně důležité pro každého člověka. Výchova ke zdraví se proto stává nezbytnou součástí všeobecného vzdělání, k němuž má právo mít přístup každé dítě a každý žák. **V současné době stále platí, že musíme ve zvýšené míře dbát na důsledné dodržování opatření vzhledem ke covidové situaci.**

Zdraví je chápáno jako odraz zdraví **tělesného** a **duševního**.

Vzdělávání:

Vzdělávání je zaměřeno především na tyto **oblasti lidského života:**

- preventivní ochrana zdraví
- základní hygienické, stravovací, pracovní a jiné zdravotně preventivní návyky
- důsledné dodržování hygienických předpisů a ohleduplnosti k ostatním v souvislosti s nálezou covid 19
- dovednost odmítat škodlivé látky
- předcházení úrazům
- péče o zachování zdravých mezilidských vztahů
- získávání orientace v základních otázkách sexuality a uplatňování uvědomělého sexuálního chování
- návyky poskytovat první pomoc

Cíle:

Cíle výchovy ke zdraví směřují k tomu, aby:

- se děti postupně orientovaly v otázkách aktivního zdraví a osvojené dovednosti uměly uplatňovat ve vztahu k sobě i k jiným lidem,
- se děti dovedly orientovat v krizových situacích (zneužívání návykových látek, osobní bezpečí), uměly je rozpoznávat, předcházet jim, zaujímat žádoucí postoje a volit správná rozhodnutí ve prospěch svého zdraví,
- děti za pomoci dospělých uměly organizovat svůj denní pracovní i odpočinkový režim ve smyslu zdravého životního stylu,
- děti chápaly fyzické, psychické a sociální změny spojené s dospíváním, uměly na ně adekvátně reagovat a v této souvislosti i kultivovaly svoje chování.

Škola zpracovává dále tyto plány uplatňované při výchově ke zdraví:

- Program ŠPP pro ZŠ
- Plán práce školního psychologa
- Plán práce výchovného poradce v ZŠ
- Plán práce pro žáky se SVP ZŠ
- Plán integrace a inkluze
- Plán třídnické práce ZŠ
- Plán preventivních aktivit ZŠ
- Plán prevence sociálně patologických jevů MŠ
- Krizový plán školy
- Traumatologický plán
- Program rozvoje nadaných žáků

8. Informovanost učitelů

- Informace o návykových látkách a jejich účincích
- Metody protidrogové prevence (preventista, průběžně)
- Seznámení s preventivním programem školy (ŘŠ)
- Samostudium – UN, odborné časopisy, publikace (všichni, průběžně)
- Informace o postupu při událostech souvisejících s drogami (k dispozici ve sborovnách školy, u preventisty)
- Přehled institucí, center a dětských krizových center-adresy, tel. čísla, programy (k dispozici ve sborovnách, u preventisty, VP)
- Propagační materiály, videokazety a další metodické pomůcky (k dispozici v učitelské knihovně, u správce videotéky)
- Případné problémy mohou vyučující konzultovat s preventistou, VP a školním psychologem.

9. Typy preventivních vzdělávacích činností

V rámci výuky jsou a budou i nadále kromě tradičních metod práce využívány další metody, které se osvědčily:

- výklad – informace, filmy, projekty
- kresby, koláže, výroba plakátů
- diskuse o případech uvedených v médiích
- slohové práce
- besedy s vyučujícími
- přednášky a besedy s odborníky
- filmová představení, divadelní představení
- výchovně vzdělávací akce, soutěže, exkurze, třídní výlety, GO programy apod.
- podle termínovaného kalendáře školy
- třídnické hodiny
- práce školního psychologa s třídními kolektivy

10. Zařazení témat do výchovných a výukových plánů

Žáci 1. stupně:

- výchova ke zdraví (1. - 5. tř. **prvouka**, přírodověda, **vlastivěda**, **informatika**, tělesná výchova)

Žáci 2. stupně:

- témata zařadit do předmětů: přírodopis, výchova k občanství, chemie, **informatika**, tělesná výchova

Pravidelně budou zařazovány tyto základní aktivity:

- nácvik řešení konfliktních situací
- odmítání činností s negativními důsledky
- podávání informací o následcích užívání drog, řízené vyhledávání informací ve školní knihovně, na internetu, v odborných časopisech a literatuře, využití filmů a výukových DVD
- posilování sebedůvěry
- výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních
- sexuální výchova – cyklus besed s lékařem, psychologem
- kriminalita
- bezpečné chování na internetu - kyberšikana
- informace o možných nebezpečích – besedy, projekty, spolupráce se školským poradenským pracovištěm

11. Třídnické hodiny

- jsou účinnou formou předcházení a řešení rizikového chování
- budeme pravidelně zařazovat jeden až dvakrát měsíčně
- v případě distanční výuky realizovat TH formou videokonferencí
- podrobně o třídnických hodinách **viz plán třídnické práce**

Třídnické hodiny nabízí:

- možnost pravidelné práce se vztahy uvnitř třídy
- prostor pro podporu zdravých způsobů chování mezi dětmi
- prostor k rozvíjení osobnosti dětí i jejich sociálních dovedností
- možnost řešení aktuálních problémů třídy
- prostor pro práci s pravidly třídy (jejich stanovení i řešení jejich porušení)
- příležitost k vedení žáků k formulaci vlastních názorů a k vědomí, že mohou ovlivňovat své okolí
- možnost vedení dětí k samostatné práci při řešení problémů a k přijetí zodpovědnosti za toto řešení
- prevenci sociálně patologických jevů

12. Pedagogové a vedení školy budou na škole podporovat:

- zdravý životní styl
- spolupráci s rodiči
- nabídku a využití mimoškolní zájmové činnosti
- zvýšenou vnímavost na negativní jevy při dozoru nad žáky, uvědomění si rizika těchto jevů na výletech, kurzech, při sportovních aktivitách (rozlišit sportovně akceptovatelné nadšení a úsilí zvítězit od nepřijatelného ponižování protivníka)
- vytváření pozitivní motivace ke studiu a dobrým studijním výsledkům
- poskytování maximální možné nabídky volitelných předmětů
- prezentaci školy, jejích výsledků a výsledků žáků v soutěžích
- vztah žáků k prostředí školy – společná péče o třídy a výzdobu školy
- používání PC techniky i v době prezenční výuky
- komunikaci mezi žáky, pedagogy a rodiči
- zapojení žáků do chodu školy prostřednictvím žákovského parlamentu
- realizaci samostatných projektů a akcí v rámci minimálního preventivního programu
- posilování pozitivního sebehodnocení žáků a jejich přátelských vztahů
- začleňování herních a prožitkových aktivit do výuky

13. Řešení přestupků

Dojde-li k porušení ustanovení školního řádu, týkající se držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy, bude toto klasifikováno jako hrubý přestupek a budou z toho vyvozeny patřičné sankce.

Budou sledovány i další sociálně-patologické jevy – šikana, kyberšikana, vandalismus, brutalita, rasismus atd. Při jejich zjištění budou navržena cílená opatření. V případě, kdy selže prevence ve škole, bude přistoupeno k následujícím opatřením:

1. individuální pohovor se žákem
2. podle zjištěných informací spolupráce s rodinou
3. doporučení kontaktu s odborníky
4. v případě nezájmu rodičů uvědomění sociálního odboru, oddělení péče o dítě
5. v případě dealerství oznámení Policii ČR

14. Činnost školního psychologa

- sociometrická šetření ve vybraných třídách
- cílená práce s třídními kolektivy (posilování třídního klimatu pomocí psychologických a interaktivních her)

- v devátých třídách vstupy zaměřené na podporu profesního směřování, test osobnostních předpokladů
- individuální konzultace pro žáky v jejich obtížné situaci ve škole, doma nebo mezi vrstevníky
- poskytnutí krizové intervence v případě výskytu závažné situace, která nesnese odklad
- koordinace poradenských služeb poskytovaných ve škole, spolupráce s výchovným poradcem, metodikem prevence, speciálním pedagogem a asistenty pedagoga
- spolupráce s PPP, SPC, OSPOD, pediatry, dětskými psychiatry, neurology
- spoluúčast na vybraných třídnických hodinách, školeních, besedách

15. Organizace volného času dětí

15. 1. 1. Péče o talentované žáky

- ŘŠ zveřejňuje nabídky soutěží, olympiád, podporuje účast na těchto soutěžích,
- podrobně viz *program péče o nadané žáky*

15. 1. 2. Organizace nepovinných předmětů

- Katolické náboženství
- Přípravný pěvecký sbor
- Pěvecký sbor
- Sborový zpěv
- Školní časopis
- Sportovní hry

15. 1. 3. Organizace kroužků

- Florbal
- Kroužek technických dovedností a her
- Robotický kroužek
- Sportovní hry pro 1. stupeň
- PHP a tvorba webu
- Hasičský kroužek
- Trampolíny
- Prosečský dřeváček
- Taneční skupina Mitrix

15. 1. 4. Klub přátel divadla

- Pravidelné návštěvy abonentních představení ve Východočeském divadle v Pardubicích
- Dle nabídky návštěva divadla v Jihlavě

15. 1. 5. Žákovská knihovna

- Žákům je umožněn každou **středu 7:30-8:00 a 11:45-14:45 hod** (pro žáky 1. stupně) a **úterý 7:30-8:00 a 11:45-14:45 hod** (pro žáky 2. stupně) volný přístup do Školní žákovské knihovny.
- Otevírací doba knihovny se řídí aktuální situací vzhledem ke covidovým opatřením.

15. 1. 6. Pohybové aktivity

- Na hale 2. stupně je možno využít stoly na stolní tenis, stolní fotbal, o přestávkách či volných hodinách využívají Žáci školní hřiště.

15. 2. Školské poradenské pracoviště

- **Školní psycholog** pomáhá s řešením problémů Žákům i rodičům, jeho úřední hodiny jsou:

po: 7:30-16:00, út a čt: 7:30-14:00

konzultace pro rodiče každý den od 8:00

konzultace pro žáky: kdykoliv po vzájemné domluvě v rámci pracovní doby

podrobně viz *plán práce školního psychologa*

- **výchovný poradce**

konzultace pro rodiče: pondělí **13:00 – 14:00** (nebo kdykoliv po předchozí domluvě)

konzultace pro žáky: kdykoliv po vzájemné domluvě

podrobně viz *plán práce výchovného poradce*

- **Školní metodici prevence**

termíny konzultací jsou možné po osobní, telefonické nebo e-mailové domluvě

- **koordinátor podpory nadání**

termíny konzultací jsou možné po osobní, telefonické nebo e-mailové domluvě

- celkově podrobně o ŠPP viz *program ŠPP*

15. 3. Spolupráce s rodiči

- hledat nové formy této spolupráce
- využít spolupráce se školním psychologem
- zapojovat rodiče do života školy (např. jako vedoucí kroužků, pořádat pro rodiče ukázky školní práce...)
- pomoc při zajišťování školních akcí
- materiální sponzoring
- doprovod na akcích školy

15. 4. Spolupráce s jinými organizacemi

Ámos VISION - je umístěn na 1. i 2. stupni

- v jedné části obrazovky běží spoty, které mohou Žáci sledovat o přestávkách

- druhou část obrazovky obsluhuje, ovládá a plní vlastním obsahem sama škola – možnost náhledu na web školy, rozvrhy, fotky aj.

Dopravní hřiště Litomyšl – týdenní projekt, jednodenní projekty (pro Žáky 1. stupně)

Ergotep CSR Institute ???

ZUŠ

ISŠT Vysoké Mýto

Besedy s právníkem, s Policií ČR, s Červeným křížem, hasičským záchranným sborem, ... dle možností

15. 5. Podpora organizací zabývajících se mimoškolní činností dětí

- místní tělovýchovné organizace TJ Sokol, FC Proseč, Jednota Orel
- ve spolupráci se Sdružením obcí Touloucovy maštale konání cyklistických a běžeckých závodů žáků naší školy pod názvem Závod lesní krajinou
- v rámci dne Ochrany člověka za mimořádných situací spolupráce s místní jednotkou SDH (možnost seznámení se s činností a technikou sboru)
- spolupráce s odd. sociální prevence Městský úřad Chrudim (konzultace v případě nejasností nebo problémů, dle nabídky příprava besedy pro Žáky 2. stupně)

Zpracovaly: PaedDr. Hana Mrkosová, Mgr. Denisa Rychová

V Proseči 30. 9. 2021

.....
Mgr. Romana Pešková,
ředitelka ZŠ a MŠ Proseč

.....
PaedDr. Hana Mrkosová,
Mgr. Denisa Rychová,
školní metodici prevence

Příloha 1: Preventivní program ve Školním vzdělávacím programu ve Školním roce 2021/2022

PROJEKTY:

Celoškolní

- Den Země
- Běh lesní krajinou

1. stupeň

- Umíš si poradit
- Cvičení v přírodě

2. stupeň

- Ochrana člověka za mimořádných situací
- Ekologie letem světem
- Klub přátel divadla

Pro jednotlivé ročníky

- GO program - 6. ročník
- Po stopách významných osobností regionu - 8. ročník
- Almanach Žáků 9. ročníku
- Globální problémy lidstva – 9. ročník
- Zajímavé profese – 6., 7., 8., 9. ročník
- Projekty Děti dětem

1. ROČNÍK

Prvouka

- **Bezpečná cesta** do školy – popíše bezpečnou cestu do školy ze svého bydliště.
- Povolání lidí – rozlišuje různá lidská zaměstnání.
- Soužití lidí – rozpoznává odlišnosti lidí a učí se **toleranci** (OSV 2.1).
- Péče o zdraví, pravidla chování, **prevence úrazů** – seznamuje se se zásadami bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své i jiných.
- Osobní bezpečí, styk s cizími osobami - seznamuje se s potřebou **obezřetného chování** při styku s neznámými osobami, učí se odmítnout chování, které je mu nepříjemné (OSV 2.3).
- Chodec, semafor – seznamuje se se **základními pravidly silničního provozu**.
- Chování **za mimořádných situací** – seznamuje se s potřebou adekvátně reagovat na pokyny dospělých při mimořádných situacích.

2. ROČNÍK

Prvouka

- Soužití lidí (mezilidské vztahy, komunikace) – popíše odlišnosti mezi lidmi a projevuje **toleranci** (MuV 2).
- Prevence úrazů, první pomoc, **ochrana zdraví** - neohrožuje zdraví své i jiných.
- Krizové situace – **šikana**, zneužívání, **různé formy násilí** a jejich zvládnutí – chová se obezřetně v situacích nebezpečných, umí požádat o pomoc v případě potřeby (OSV 2.3).
- Bezpečné chování v **silničním provozu** – poznává základní pravidla účastníků silničního provozu.
- Situace **hromadného ohrožení** – chápe nutnost adekvátně reagovat na pokyny dospělých za mimořádných situací.

3. ROČNÍK

Prvouka

- Pravidla slušného chování, **principy demokracie** – vysvětlí, proč má uplatňovat vhodné chování ve škole i mimo školu (OSV 2.2, MuV 2).
- Regionální pověsti, památky a události – seznamuje se s některými rodáky, historickými památkami a významnými událostmi.
- Zásady zdravého života (**protidrogová prevence**).
- Úrazová zábrana, **první pomoc** – dodržuje zásady bezpečného chování.
- Bezpečné chování v rizikovém prostředí (**týrání, šikana, sexuální zneužívání, ...**) – chová se obezřetně v rizikových situacích, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, požádá o pomoc pro sebe i jiné.
- **Bezpečné chování v silničním provozu** – uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu.
- **Mimořádné situace** a jejich nácvik – reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech.

Tělesná výchova

- Zásady **bezpečnosti při plavání** – uvede zásady bezpečnosti při plavání, zdůvodní nebezpečí plavání v neznámé vodě, nepodceňuje vlastní síly.
- **První pomoc při úrazu** v podmínkách TV – vysvětlí, jak se zachovat v případě úrazu v podmínkách TV.

4. a 5. ROČNÍK

Český jazyk a literatura

- Komunikační, literární a slohová výchova – rozpozná **manipulativní komunikaci** v reklamě.

Vlastivěda

- **Základní lidská práva** – vybavuje si a uvádí příklady práv a povinností dětí

Přírodověda

- Partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy (**HIV, AIDS** – cesty přenosu) - uplatňuje účelné způsoby chování v rizikových situacích dovede odmítat **návykové látky**, ohleduplně a bezpečně se chová k druhému pohlaví (OSV 1.2).
- Péče o zdraví, **zdravá výživa** – denní režim, pitný a pohybový režim, zdravá strava, nemoc, drobné úrazy a poranění, **první pomoc**, úrazová zábrana, osobní, intimní a duševní hygiena – **stres** a jeho rizika, **reklamní vlivy** (OSV 1.4).
- **Návykové látky** a zdraví – odmítání návykových látek, **hrací automaty** a **počítače**.
- Osobní bezpečí – bezpečné **chování v rizikovém prostředí**, **silničním provozu** v roli chodce a cyklisty, **krizové situace (Šikana, týrání, sexuální zneužívání atd.)**, **brutalita a jiné formy násilí** v médiích, **služby odborné pomoci**.
- Situace hromadného ohrožení.

Tělesná výchova

- Sportovní hry – usiluje o zlepšení své **tělesné zdatnosti** (OSV 1.4).
- Atletika – zlepšuje svou **tělesnou kondici** a správné držení těla (OSV 1.3).
- **Bezpečnost** při pohybových činnostech – popíše, jak se zachovat v případě úrazu v podmínkách TV.

6. ROČNÍK

Český jazyk - Rozvoj komunikativních dovedností

- Nalézání a vyjadřování různých témat a námětů v dramatických situacích – zkoumá témata a **konflikty** na základě vlastního jednání (OSV 3.2)

Výchova k občanství

- Vlast, vlastenectví – rozlišuje **projevy vlastenectví** od projevů **nacionalismu**.
- Zajímavá místa, významné osobnosti – uvede příklady vlastních a cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování (OSV 3.2).
- Kultura a její projevy – zhodnotí nepřijatelnost **vandalského chování** a aktivně proti němu vystupuje.
- Člověk mezi kulturami – uvede příklady rozdílů mezi kulturami různých národů, etnik, zdůvodní **rovnocennost všech etnických a národních kultur**, vyvodí závěry, proč je třeba usilovat o **nekonfliktní život v multikulturní společnosti**.
- Masová kultura – kriticky přistupuje k **mediálním informacím**, vyjádří svůj postoj k působení **propagandy** a reklamy na veřejné mínění a chování lidí.
- **Víra, náboženství, sekty, fatalismus** – vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, medií, sekt, uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi.
- Lidská setkání:
 - zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné **solidarity** mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby **pomáhat lidem v nouzi** a v situacích ohrožení,

- objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám, v podmínkách školy a obce k příslušníkům jiných národů a etnik,
- vyzkouší si v modelových situacích dovednost řešit **problém v mezilidských vztazích** z hlediska různých sociálních rolí (OSV3.1),
- usiluje o **empatii** a pohled na svět očima druhého (OSV 2.2),
- uplatňuje **vhodné způsoby chování a komunikace** v různých životních situacích, případně neshody či **konflikty** s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem,
- zdůvodní, v čem může být výhoda v **odlišnosti lidí** (OSV 2.1),
- objasní, jak může jeho poznání sama sebe a hodnocení vlastní osobnosti pozitivně ovlivnit **komunikaci a vztahy** s druhými lidmi (OSV 1.2).

Tělesná výchova

- Lyžování, bruslení – uplatňuje vhodné a **bezpečné chování** i v neznámém terénu (příroda, silniční provoz, zimní stadion).

7. ROČNÍK

Výchova k občanství

- Význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji:
 - zaměřuje se na sebekontrolu, **sebeovládání**, rozvíjí si dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému (OSV 1.4),
 - rozpoznává **projevy záporných charakterových vlastností** u sebe i u druhých lidí, dospělých i vrstevníků, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání.
- Všelidské mravní hodnoty - obhájí svůj názor na to, co **je morální a nemorální**.
- Svoboda a odpovědnost - rozvíjí si povědomí o kvalitách typu svoboda, **odpovědnost**, spolehlivost, **spravedlnost, respektování** atd. (OSV 3.2).
- Základní lidská práva a jejich ochrana, práva dítěte, úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech, poškozování lidských práv, **šikana, diskriminace**:
 - přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod,
 - popíše možné projevy šikany,
 - uvede příklady, jak se při setkání s **šikanou** chovat,
 - uvede příklady netolerantních, **rasistických, xenofobních, extremistických projevů** a chování lidí a obhájí svůj názor na takové projevy a chování.

Tělesná výchova

- Lyžování, bruslení – uplatňuje vhodné a **bezpečné chování** i v neznámém terénu (příroda, silniční provoz, zimní stadion).
- **Bezpečnost v silničním provozu** – činnost cyklisty.

Německý jazyk

- Rodina, škola – formuluje jednoduchou **omluvu, prosbu**, vede jednoduchý **dialog** za různých situací v běžném životě (OSV 2.3).
- Přátelé, volný čas a zájmy – prostřednictvím jednání postav z krátkých srozumitelných příběhů si rozvíjí schopnost **empatie**, lidské **solidaritě** a principům **slušného chování** mezi lidmi (MuV – 2).

Ruský jazyk

- Domov, rodina, škola - formuluje jednoduchou **omluvu, prosbu**, vede jednoduchý **dialog** za různých situací z běžného života (OSV 2.3).

8. ROČNÍK

Přírodopis

- Člověk:
 - užívá znalostí ke zdravému způsobu života,
 - aplikuje znalosti o **předlékařské 1. pomoci v běžných situacích** (2. LP – první pomoc při poranění pohybového aparátu, 4. LP – první pomoc při tepenném či žilním krvácení a při zástavě dechu),
 - dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se **zneužíváním návykových látek** a životní perspektivu mladého člověka, uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně-patologickými jevy ve škole mimo ni, v případě potřeby vyhledává odbornou pomoc,
 - dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje **zdravé stravovací návyky**,
 - uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodováním, chování a jednáním v souvislosti s běžnými, **přenosnými**, civilizačními a jinými **chorobami**.

Tělesná výchova

- Lyžování, bruslení – uplatňuje vhodné a **bezpečné chování** i v neznámém terénu (příroda, silniční provoz, zimní stadion).
- **Bezpečnost v silničním provozu.**

Ruský jazyk

- Obrázkový slovníček – my všichni žijeme v Evropě – udržuje tolerantní vztahy a rozvíjí spolupráci s jinými lidmi bez ohledu na jejich kulturní a sociální příslušnost (MuV 2).

Hudební dílna

- Lidové a umělé písně - objevuje vyjádření **mezilidských vztahů** v lidových písních (OSV 2.2).

9. ROČNÍK

Český jazyk a informatika

- Naše třída před zrcadlem – úvaha - uvede příklady **mezilidských vztahů** ve svém okolí.

Výchova k občanství

- Vztahy mezi lidmi:
 - vysvětlí sociální role v různých komunitách a jejich možný vliv na formování **zdravého životního stylu**,
 - vyjádří a obhájí vlastní názor k **problematickému zdraví**.
- Sexuální chování – zdůvodní problémy a možná nebezpečí z **předčasného těhotenství**, rodičovství, manželství,
 - vyvodí závěry z nezodpovědného sexuálního chování.

Tělesná výchova

- Lyžování, bruslení – uplatňuje vhodné a **bezpečné chování** i v neznámém terénu (příroda, silniční provoz, zimní stadion).
- **Bezpečnost v silničním provozu** se zaměřením na cyklistu.

Německý jazyk

- BRD – na základě informací o životě v německy mluvících zemích se učí **respektovat odlišnosti jiných národů** (MuV 3).

Ruský jazyk

- Ruská federace:
 - čte s porozuměním autentické texty;
 - vyhledává důležité informace, na jejichž základě se učí **respektovat odlišnosti jiných národů** (MuV 3).

Základy ekologie

- Ochrana zdraví – posoudí vliv životního prostředí na **zdraví člověka**.
- Péče o areál školy:
 - dodržuje **zásady bezpečnosti** při práci,
 - dodržuje zásady hygieny práce, poskytne **první pomoc** při případném poranění při práci.

Hudební dílna

- Zpěv lidových a umělých písní - seznamuje se s lidovými písněmi jednotlivých národů a s jejich **kulturními tradicemi**, posuzuje jejich **etnický původ** (MuV 3).

7. a 9. ROČNÍK

Ekologie

- Lidská populace a prostředí – posoudí vliv životního prostředí na **zdraví člověka**.
- Péče o areál školy:
 - dodržuje zásady bezpečnosti při práci,
 - dodržuje zásady hygieny práce, poskytne **první pomoc** při případném poranění při práci.

8. a 9. ROČNÍK

Výtvarné techniky

- Seznámení s různými materiály – vytváří společné práce a účinně **spolupracuje v týmu** (OSV 2.2).

Domácnost

- Bezpečnost v domácnosti:
 - dodržuje **zásady bezpečné práce**, respektuje symboly na přípravních,
 - dodržuje bezpečnostní pravidla a předpisy,
 - poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem.

Zpracovala: Mgr. Iva Dočkalová

Zaktualizovaly: PaedDr. Hana Mrkosová, Mgr. Romana Pešková, Mgr. Denisa Rychová

Příloha 2: Vyhodnocení minimálního preventivního programu ve Školním roce 2018/2019

Všechny aktivity školy v souvislosti s činností zaměřenou na omezení patologických jevů vycházejí z Minimálního preventivního programu školy (MPP).

MPP byl plněn průběžně během celého školního roku. Děje se tak prostřednictvím **naplňování cílů ŠVP** v jednotlivých ročnících a řadou **akcí s preventivním zaměřením**:

- z oblasti **nespecifické prevence**: akce kulturní, sportovní, na vytváření příznivého klimatu školy a třídy a řada projektů
- z oblasti **specifické všeobecné prevence**: besedy, přednášky, divadelní představení, zájezdy, exkurze, programy PPP aj.

Prevence sociálně patologických jevů u dětí v působnosti naší školy představuje aktivity v následujících **oblastech prevence**:

- záškoláctví, šikana, vandalismus, kriminalita,
- užívání návykových látek a onemocnění HIV/AIDS a další infekční nemoci související s užíváním návykových látek,
- závislosti na politickém a náboženském extremismu, netolismu (virtuální drogy) a patologickém hráčství (gambling),
- extrémní rizikové sporty, rizikové chování v dopravě,
- sexuální rizikové chování,
- xenofobie, rasismus, intolerance, antisemitismus,
- domácí násilí, týrání a zneužívání dětí a mládeže,
- poruchy příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie).

Činnosti prevence

Učitelé jsou pravidelně **informováni** o vyskytlých problémech či počínajících náznacích problémového chování jednotlivce či skupiny dětí a mohou tak s dětmi pracovat bezodkladně a intenzivně. Ve spolupráci třídního učitele s výchovným poradcem školy se konají **konzultace, rozhovory** s jednotlivými žáky nebo jejich rodiči. Mají povahu sekundární a terciální prevence, tedy snaží se zabránit šíření, prohlubování nebo opakování vyskytlého negativního jevu. Vedle toho na škole působí i školní psycholog, pomáhá žákům při řešení jejich problémů, setkává se s třídními kolektivy, beseduje s jejich zákonnými zástupci.

Tradiční projekty a akce

Mají za cíl nejen nabývání znalostí a dovedností žáků, ale také rozvoj jejich schopností, podporu osobnostního růstu, budování sociálních dovedností a pozitivních vztahů ve skupině.

Dlouhodobé projekty školy:

- celoškolní:
 - Závod lesní krajinou
 - Mikuláš pro děti
 - Den Země
 - Setkání na schodech
 - „Návrat k tradicím“

- pro 1. stupeň ZŠ:
 - Umíš si poradit?
 - Cvičení v přírodě
 - Halloween
 - Vánoční nebo Velikonoční projekt
- pro 2. stupeň ZŠ:
 - Praktické cvičení „Ochrana člověka za mimořádných událostí“
 - Ekologie „letem světem“
 - Klub přátel divadla
 - Zajímavé profese
 - GO program – stmelení kolektivu pro žáky 6. ročníku
 - Po stopách významných osobností regionu – pro žáky 7. a 8. ročníku
 - Almanach žáků 9. ročníku

Pořádané akce a pravidelně navštěvované akce:

- Pasování na rytíře Řádu čtenářského
- Prosečská hvězda (Prosečský dřeváček)
- Koncerty pěveckých sborů

Výlety a exkurze

Pravidelné besedy a přednášky: představitelé církví, Klub seniorů Proseč, pracovníci Ochranné stanice přírody Pasička, Policie ČR, ČČK a další.

Nepovinné předměty a volnočasové aktivity

Škola poskytuje žákům možnost účasti v **mimoškolních činnostech** pro efektivní využití jejich volného času. Na naší škole mohli žáci využívat těchto **kroužků**:

- Florbal
- Klub zábavné logiky a technických dovedností
- Robotický kroužek
- Hasičský kroužek
- Tanečně pohybové aktivity pro dívky
- Sportovní hry
- Nohejbal pokročilý
- Základy programování
- Modelářský kroužek

V naší tělocvičně se konají tréninky florbalu, volejbalu a mladých fotbalistů.

Žáci se mohou přihlásit do těchto **nepovinných předmětů**:

- Katolické náboženství
- Individuální logopedická péče

- Přípravný pěvecký sbor
- Pěvecký sbor
- Sborový zpěv
- Školní časopis
- Sportovní hry

V hale 2. stupně mohou v průběhu celého dne žáci využívat dva stoly na stolní tenis či si zahrát stolní fotbal. Na chodbách prvního i druhého stupně mají žáci k dispozici interaktivní tabule Ámos.

Sportovní akce školy jsou organizovány pod hlavičkou „Sportem proti drogám“.

Žákovská knihovna byla otevřena každé úterý 7:30 – 8:00 a středu 7:30 – 8:00 a 11:45 – 14:15 hodin.

Informativní činnost

Pro předávání užitečných informací jsou využívány **panely Ámos**, v jejichž programové nabídce jsou i šoty týkající se prevence patologických jevů a protidrogové problematiky. Zájem o tyto informace významně vzrostl v souvislosti s pravidelnou aktualizací a se zveřejňováním aktualit z naší školy.

Na začátku tohoto školního roku byla pro rodiče opět vydána **brožura „Informace ze školy“**, která obsahuje všechny důležité informace o škole. Např. kontakty, organizace školního roku, informace o jídelně, družině, knihovně, školním poradenském pracovišti, školské radě a mnoho dalších.

Škola je hojně prezentována na Školském portálu Pardubického kraje: <https://www.klickevzdelani.cz/>.

Vedle toho mohou žáci čerpat poučení formou webových stránek školy, školního časopisu Šotek, školního rozhlasu, nástěnek, interaktivních tabulí, odborné literatury v žákovské knihovně či u jednotlivých pedagogů.

Závěrečné shrnutí efektivity preventivních činností a akcí:

Vzniklé problémy v chování některých žáků řešili učitelé ve spolupráci s členkami **Školního poradenského pracoviště** (psycholožkou, výchovnou poradkyní, metodiky prevence) a s rodiči. Problémy se řešily hlavně formou konzultací a besed s žáky a jejich rodiči. Žáci i rodiče měli také možnost využít osobních individuálních konzultací **se školní psycholožkou**. Školní psycholožka pracovala také pravidelně se všemi třídními kolektivy, navštěvovala třídy, využívala různé interaktivní techniky.

Pozitivní roli při práci s žáky s IVP sehrály také **asistentky pedagoga**.

V třídních kolektivech se **třídní učitelé i další vyučující** snažili o okamžité řešení drobných prohřešků, diskutovali se žáky o náznacích šikany a jejich důsledcích, o drogách a dalších patologických jevech.

Stále se nám nedaří zamezit kouření žáků mimo školní areál. V tomto školním roce jsme se setkali s náznaky vandalismu (na toaletách 1. i 2. stupně), kouřením na toaletách, šikanou i kyberšikanou, schováváním věcí v šatnách. Prohřešky jsme se snažili okamžitě vyšetřit a zamezit jejich opakování.

V tomto školním roce probíhaly ve všech třídách **třídnické hodiny**. Konaly se v každé třídě jednou až dvakrát měsíčně, termín si určili sami třídní učitelé. Třídnické hodiny na obou stupních byly věnovány většinou vytváření pravidel chování, řešení porušování pravidel, vztahům mezi žáky nebo projevům kyberšikany. Třídní učitelé zařazovali i aktivity na upevňování kolektivu, identity třídy, řešení třídních záležitostí, na pobavení. Zdá se, že na třídnické hodiny si žáci i učitelé zvykli a staly se dobrou součástí školní práce.

MPP považujeme za účinný, chceme ho nadále doplňovat a rozšiřovat poznatky získanými na seminářích, školeních metodiků prevence nebo studiem odborných časopisů či literatury.

Uvědomujeme si, že oblast patologických jevů a jejich prevence je komplikovaná, že je zde především nutná úzká **spolupráce s rodiči**.

Závěr (cíle do dalšího roku):

1. Prohlubovat spolupráci s rodiči v oblasti rizikového chování.
2. Předcházet problémům trvalou důsledností vyučujících.
3. Jednotně na děti působit – „táhnout za jeden provaz“.
4. Využívat a zefektivnit třídnické hodiny k vytváření důvěry a pozitivního klimatu ve třídě.
5. Vzdělávat pedagogy v oblasti třídnických hodin, prevence a komunikace s žáky.
6. Vybírat efektivní programy primární prevence.
7. Spolupracovat v maximální míře se školním psychologem, stále vylepšovat činnost Školního poradenského pracoviště.
8. Využívat spolupráce s odbornými pracovišti (SPC, PPP, OSPOD, AMALTHEA...).

Školní metodici prevence PaedDr. Hana Mrkosová a Mgr. Romana Pešková

Sportem proti drogám

PLÁN SPORTOVNÍCH AKCÍ 2019/2020 ve škole

kopaná	ZÁŘÍ
běh lesní krajinou	ZÁŘÍ
turnaj stolní tenis	ZÁŘÍ
florbal	ŘÍJEN
ringo	LISTOPAD
skok vysoký	PROSINEC
basketbalová dovednost jednotlivci	PROSINEC
basketbalová dovednost družstva	LEDEN
basketbal	LEDEN
nohejbal	ÚNOR
branná všestrannost	DUBEN
OVOV	PRŮBĚŽNĚ

MOŽNÁ

silový trojboj	LEDEN–BŘEZEN
triatlon	ČERVEN
silový trojboj – šplh, shyby na doskočné hrazdě, lehy sedy	

PLÁN SPORTOVNÍCH AKCÍ 2019/2020 (účast v okrskové nebo okresní soutěži)

Atletický čtyřboj	2. stupeň
Hrošiáda	1. i 2. stupeň
Florbal	1. i 2. stupeň
Stolní tenis	2. stupeň
Basketbal	2. stupeň
Kopaná	1. i 2. stupeň
OVOV	2. stupeň

Jinak ještě dle nabídky

Zpracoval: Mgr. Jan Stodola